

“ ዋላ ሓደ አም የለን ንፋስ ዘይነነዎ ”

ዋላ ሓደ ኤርትራዊ ዜጋ የለን ጉጅለ ህግደፍ ዘይተንኮፎ

ሰላም ኩሉኹም ኤርትራውያን ንፍትሒ እትቃለሱ፡ እነልዕሎ አርእስቲ “ ዋላ ሓደ አም የለን ንፋስ ዘይነነዎ ” ዋላ ሓደ ዜጋ ኤርትራዊ የለን ጉጅለ ህግደፍ ዘይተንኮፎ፡ ክንብል ኮሎና እዚ ካብ ክውሉድ ጀሚሩ ምቕዛፍን ምጥፋእን ኤርትራዊ ዜጋታት ዝጀመረ ኢሳያስ፡ ኣብ ግዜን ኩነትን ዝላወጡ ግጅሉኡ፡ ዕላማኡ ንምትግባር ስልጣኑ ዘይትንኮፍ ንምግባር፡ ጎብለል ቀርኒ ኣፍሪቃ ንምጃን ሕልሙ ግብራዊ ንምግባር፡ ንሕሰያ ዘይብሉ ጨካን ሓሳድ ዝባህርያቱ፡ ንኹሎም ዝቃወምዎ ዝቐዘፍ፡ ንክዋዳደርዎ ይኸእሉ እዮም ዝበሎም ዘጥፍእ፡ ንህዝቢ ብ-እምነቶምን ዝቐመጥሉ ቦታን ትውልድን እናፋላለዩ ዘናቐኑት፡ ንሃገር ኤርትራ ከም ወናኒኦ ናይ ሕልምታቱን ዝጠጅኦም ቅዲ ወይ ንድፊ ንምትርጓምን፡ ናብ ዝደለዮ ክወስዳን ክሸግን ዝህቅንን፡ ንህዝባ ከም ናቱ ጉዙእ ወይ ዑሱብ ገይሩ ዝቐጽሮም፡ ስጋብ እዛ እዞን እዚኦ ገታኢ ዘይረኽቦ ከም ድልዩቱ ቸይ-ቸይ ዝብላላ ሃገር ኮይና እያ ዘላ፡፡

ህዝቢ ኤርትራ ካብ ባዕዳውያን ገዛእቲ ክጋላገል ካብ ቃልሲ ናብ ቃልሲ ብምስግጋር ባዕዳውያን ጸላእቲ ካብ ምብዳህን፡ ካብ መሬቱ ሓግሒጉ ኣውጺኡ ናብቲ ዝመጽእዎ ንክምለሱ ዝገበሮ ጸዕሪን ዝኸፈሎን ዋጋ ሓፍ ዘይብልን ክቢድን እኳ ይኹንምበር፡ ከምዚ ኣብ ሰውራ ኤወርትራ ሰሊኹ ኣትዩ (sceptre) በትረ-ስልጣን ዝዓተረ ደስቡጣ ኢሳያስ፡ ካብ እቶም ኩሎም ባዕዳውያን ገዛእቲ፡ ዝኸፍኦን ዝገደደን ኮይኑ፡ በቢ ቁሩብ ህዝብና ምጽናትን ፣ ስድራቤታት ፋሕ ከም ዝብላ ምግባርን፡ መሰረታውያን ማሕበራዊ ቁጠባታት ምዕናውን፡ ህዝቢ ረገዑ ሓድነቱ ኣጠንኪሩ መሰላቱ ከይሓትት ምእንቲ፡ ምስ ኩለን ጎረባብቲ ሃገራት፡ ካብ የመን ጀሚትካ ሱዳን፡ ጁቡቲ፡ ኢትዮጵያ ብዝተፋላለዩ ምክንያታት ውግኣት ብምክፋት፡ ኤርትራ ባይታ ህውከትን ውግእን ኮይና ክተርፍን ጠንቂ ቀርኒ ኣፍሪቃ ብፍላይ፡ብሓፈሻ ኣፍሪቃን ዓለምን ክትኸዉን ኣብቁዑዎ ፡፡

እዚ ኣብ ሃገርና ዝተመኮረሉ ምጽናት ህዝብን ምዕናው ማሕበራዊን ቁጠባውን ትካላት፡ ኣብ ጎረብትናን ሓውናን ዝኾነ ህዝቢ ትግራይ ይደግሞ ምህላዉ ክኣ ዓለምውን ዝዛረበሉ ህሞት እዩ፡፡

እዚ መርዘን ስሚን ህዝቢ ኤርትራን፡ ሓደጋ ኻልኣት ህዝብታት ዝኾነ ኢሳያስ ጉጅሉኡን ልክዕ ከምቲ ሂትለር ንዓለም ኣብ ትሕቲ መግዛእቱ ንምእታው ምስ ፋሽሽት በኒቶ ሙሶሊኒን ንጉስ ወይ ምምሕዳር ጃፓን ዉዑል ዝኣተወ፡ መሳርሕቱን ሰጥ ኢሉ ዝእዘዝ ቀዳማይ ሚኒስተር ኢትዮጵያ ኣብይ ኣሕመድ ዓሊ ዉዑል ብምክታም፡ ስትራቴጂያቶም ኣዋሂዶም ንህዝቢ ትግራይ ኣጽኒትካ ወይ ከም ዝምብርኹኽ ጌርካ፡ ንህቢ ኢትዮጵያ 'ውን ብጥምየትን ድኽነትን ሎጉምካ፡ እታ ሓንቲ ካብ ጥምየት ከተጓንፈካ እትኸእል ምዕስካር ከም ዝኾነት፡ መገዲ ብምክፋት፡ ከም ንህቢ ዝዓስልን ኣብ ዘይደለዮ ዘይግብኦን ውግእ ብምእታው፡ንሓዉን ወዲ ሃገሩን ክሊ-ትግራይ ንምጥፋእ ተዋፊሩ፡ ከም ሃመማ ይረግፍን ብ-ኣሻሓት ክማረኽን ኢዱ ክህብን፡ ብምድያ እንርእዮን እንዕዞን እንካታተሎን ዘሎና እዞን እዩ ዘሎ፡፡

እዚ እንርእዮን እንዕዞቦን ዘሎና ጽንተት ህዝብታት ጠጠው ንኸብልን ፈጸሙ ክጠፍእን እንተ ኾይኑ፤ እዞም ጠጃእቲ ስትራቴጂ ጽንተት ህዝብታት፡ ክልተ-መራሕቲ ካብ መሬት ዓለም ምስ ዝጠፍኡ ጥራይ ስለ ዝኾነ፡ ህዝቢ ኤርትራ ብቐዳምነት. ምስ ህዝቢ ትግራይን ሲዒቡ ምስ ኩሎም አንጻር እዞም ደስቡጣታት ስርዓት ዝትንስኡ፡ ህዝብታት ኢትዮጵያ ኮንካ ክትቃለስ ግዴታን ጉቡእን ይኸውን። ደገፍን ሓገዝን ፍትሓዊ ቃልስን ናይ ምንባር መሰላት ዝቃለሳን ዝታሓባቦራን ሃገራት ዓለም፤ ኣብ ጎንኻ ክኾናን ንዋታውን ሞራላውን ሓገዝ ንኸህባኻ ዘድሊ ሓቤረታን ዘመተን ጎስጓስን ክትገብር'ውን ትግደድ።

እቲ ኣውራን ምንጪ ሓይሊ አንጻር ከምዚእም ዝኣመሰሉ ዱስቡጣዝውያን ስርዓታት ግን፤ እቲ ኣብ ርእሲኡ ዝወርዶ ዘሎ ግፍዕን ዓመጽን ህዝቢ ስለ ዝኾነ፡ ተወዲቡን ሓድነቱ ኣጠንኪሩን ምስ ዝልዓል ይኸውን።

ህዝቢ ትግራይ ኣብነት ክኾነሉ ዝኸእል፤ ኩሉ ኣብ ውሽጢ ዲሞክራሲያዊ ኣሳራርሓ ክህሉ ዝኸእል ፍልልያት፤ ወጊዱ ብ-ፖለቲካዊ ይኹን ወተሃደራዊ፤ ማሕበራዊ ሓቢርካ ምቕላስን ሙኡክሉን ዱልዱሉን ትካላዊ ኣሳራርሓ ብምክያድ፡ ነዚ ብሓይሊ ብረት አንጻር'ዞም ጨካናትን አጽነትን ግብረ-እኩይ ዝኾኑ ክልተ ስርዓታት፡ግጅለ ህግደፍን ብልጽግናን፤ ደገፍቶምን ዝቃለስ ምክልኻል ሰዳዊት ትግራይ (T.D.F.) መንጻፎም ኣብ ውሽጢን ኣብ ዲያጵራን ዘለዉ ህዝቦም፡ ምኻኑ መጠን ዘይ-ነጽፍን ዘይ-ዕጽፍን ህዝባዊ ቃልሲ ከካይዱ ይርከቡ።

ኣብ መጠረሽታ ህዝባዊ ቃልሲ ከም ዝዕወት'ውን ታሪኽ ዝምስክሮ ስለ ዝኾነ፡ ምጽናት ህዝቢ ትግራይ ጠጠው ኢሉ ቀጻልነቱ ዝራጋገጽ፤ ህዝባዊ ቃልሲ ብምክያድ፡ ዓወቱ ዘመስክር ርእሰሰ ውሳኔኡ ዘራጋግጽ ክኸውን ግዴታ እዩ።

ህዝቢ ኤርትራ ቀጻልነቱን ልእላውነት ሃገሩን ሓድነት ህዝቡን ዘሪኡ፡ ከመይ'ዩ ክኸውን ዝብል ሕቶ ንምምላስ፤ ስጋብ በዚ ሰንካም መርዚ ስሚ ህዝቢ ኤርትራ ዝኾነ ደስቡጣ ስርዓት ኢሳያስን ጉጅሉኡን፡ ዘተኣታተዎ ፈላሊኻ፤ ኣጥሚኻ፤ ማሕበራዊ ሂወት ዘሪግካ፤ ስልቲ ከም ንፍትሒ ዝቃለሱ ኣምሲሎም ኣብ ውሽጥኻ ኣትዮም ዘዳኽሙኻ እንተ-ኺኢሎም ዝዘርጉ ሃሱሳት፡ ብ-ሓይሊ ፍትሓዊ ህዝባዊ ቅያዊ ቃልሲ፤ ተበሊሎም ብብኒ-ሓደ ተመምዮም ዝወጹን ዝፍዱሑን፤ ህዝባውያን ምንቕስቓሳትን፡ ውድባትን፡ ሲቪካውያን ማሕበራትን፡ ቀዳምነት ሃገራዊን ህዝባዊን ቃልሲ ሰሪዐን ፣ ዱልዱሉን ጡንኩሩን ኤርትራዊ ሃገራዊ ሓይሊ፡ ኣቑመን ክቃለሳ ምስ ዝኸእላ ጥራይ እዩ ዝኸውን። ምጥርጣር ተሪፉ ምትእምማን ክህሉ፤ ምንጽጻግ ተሪፉ ሓቢርካ ምስራሕ ምስ ዝጅመር፡ ናተይ ናትካ ተሪፉ ናይ ሓባር ምስራሕ ምስ ዝጅመር፡ ጠቕመይ ጠቕመኻ ተሪፉ ረብሓ ሃገርን ህዝብን ምስ ዝቕድም፡ ኩሉ ዜጋ ኤርትራዊ ባይታ እሱ ዝኸእላን ዓቕሙ ዝፈቐደሉን ምእንቲ ሃገሩን ህዝቡን ሓልዮት መበቱ ክህብ ምስ ዝጅምር፡ ቅድሚ ኩሉ ክስራዕ ዘለዎ፤ ሃገርን ህዝብን ኮይኑ፡ ዲሒሩ ዝመጽእ ኩሉ ዲሞክራሲያዊ፤ ሰብኣዊ፤ ሲቪካዊ፤ ፖለቲካዊ፤ቁጠባዊ፤ ማሕበራዊ፤ ባህላዊ፤ መሰላት ኣብታ ፍትሒ ዝተራጋገጸት ሃገር ምኻና ኣሚኑ፡ ኣብዛ እዋንዚኣ ሓቢርካ ምቕላስን ንኹልኻ ዝጥርንፍ ሓደ ኤርትራዊ ሃገራዊ ሓይሊ ምቕምን ልክዕ ከምዚ ኣሕዋትና ትግራዎት ዘርእይዎ ሓድነት፡ ክህልወና ምጽዓርን፤ ነዚ ናይ ሓባር ጸላኢ ብ-ናይ ሓባር ስትራቴጂካዊ ቃልሲ ክንጥቀም ቁሩባት ምስ እንኸውን እዩ ዓወትና ናይ ግድን ዝኸውን።

ነዚ ኣብ ላዕሊ ተጠቂሱ ዘሎ ሓደ ኤርትራዊ ሃገራዊ ሓይሊ ንምብጻሕን ህዝባዊ ዓወት ክራጋገጽን እተን ክልተ ዓባይቲ ወይ ዝላዓላ ሕልምታት ደቂ ሰባት ጥራልን ፖለቲካን ብዝግባእ ምስ እንጥቀመለን እዩ ዝኸውን ።

ሞራል ወይ ስነ-ምግባር : አብ ነፍሲ ወከፍ ደቂ ሰባት ብ-ሕላናዊ መገዲ፣ ናብ ግብሪ ክትርግግም እንኮሎኻ፣ ነቲ ኣወንታዊ ማሕበራዊ ሂወት ቅኑዑን ሓቃዊን መገዲ ዘትሕዝ መስርሕ ክጎሉ እንኮሎ፡ ፖለቲካ ክኣ ጥበብ ወይ ብልሓት ልዝብ፣ (compromise) እንካን ሃባን ሉዑል መስርሕ ማሕበራዊ ምምሕዳር ዝጠቅም፣ ምጂኑ ዓበይቲ ሊቃውንቲ ወይ ፍላስፋታት ዘስተምሃርዎን ዝጸሓፍዎን እዩ።

ን-አብነት ካንት (Kant) ይብል፣ ሓንቲ ሱጉምቲ ንቕድሚት ክትከይድ ኣይትክእልን ኢኻ እንተ ድኣ አብ ቅድሚት ሞራል ዘይሰሪዕካ። ሓቂ አብ ምንዳይን ናጽነት ናይ ምጉንጻፍን እተን ቀዳሞት ደቂ ሰባት ዝደልዎዎን ዝቃለሱሉንን ምጂነን፡ ን-ዕለን ንምጭባጥን ምብጻሕን ስጋብ ሂወት ከም ዝኸፈል ይሕብር። ነዘን ክልተ መሰረታዊ ትምህርትን ባህግን ደቂ ሰባት ንምጉንጻፍ በቢ-ዓይነቱ ቃልስታት ክካይዱ ከም ዝክእሉ ታሪኻት ይሕብሩ እኳ ይኹኑምበር፣ እቲ ናይ ማሕበራዊ ሂወትን ሲኒትን ፍትሓዊ ማሕበራዊ ናብራ፣ ዲሞክራሲን ግዝአተ-ሕጊ ንምብጻሕ ግን ህዝቢ ሓቢሩ ምስ ዝቃለስን ሓድነቱ ኣደልዲሉ ምስ ዝሕዝን፣ ነቓዕ ን-ጸላእቲ ክህበሉ ዘይክእል ዱልዱልን ስጡሙን፣ ህዝቢ ማእከሉ ዝገበረ ትካላዊ ኣሳራርሓ ክህልዎ ምስ ዝክእል ምጂኑ ሙብዛሕትኦም ንፍትሒ ዝቃለሱ ፍላስፋታት ዘስምርሉ እዩ።

ከምዚ ካብ ኮነ እቲ ክሳብ ዘለዎ መርሃ ጎደና፣ እዚ ኤርትራዊ ደምበ ፍትሒ መዓስ ድኣሉ ኩሉ ፍልልያቱ ኣወንዚፉ ቀዳሞነት ሃገርን ህዝብን ብምስራዕ ሓቢሩ ዝቃለሱ ሓደ ኤርትራዊ ሃገራዊ ሓይሊ ክሃንጽ ዝክእል። ፖለቲካዊ-ሞራል ወይ ሕልና ዝደረኸ ህላወ ውዳብ ሃልይዎ፣ ሓላፍነት ህዝብን ሃገርን ቀዳሞነት ብምስራዕ ናይ ሓባር ቃልሲ ክካይድ፣ ታሪኽን ብ-ግፍዒ ዝሰቐ ዘሎ ናብራ ሂወት ህዝቡን፣ ይግድዶ ጥራይ ዘይኮነስ ጽባሕ'ውን ተሓታቲ ከም ዝኾነ ክዝክርን ክሓሰብን ይግባእ።

እዎኑ ተጠሚርካ እትሰርሓሉ ኣነ እዚኣ ክግበር ይክእል እትብላሉ ን-ሕልናኻ ዕረፍቲ ክህብ ምእንቲ ሃገርካን ህዝብኻን ዘሕልፍዎ ዘለዉ ናብራ ሂወት፡ ን-ህላውነቶም ንምርግጋጽ እትዓየሉ ድኣ'ምበእር ካልእ ክኸወን ዝክእሉሉ ነገር ከም-ዘየለ ምግንዛብን ምዝካርን የድሊ።

“ ህዉኽ ዝብኢ ቀርኒ ይነክሰ፡ ህዉኽ ኣንጭዋ ዱሙ ይልሕስ “ ዝብል ቢሂል ምስ እንምልከት፡ ንገብሮ ንግበሮ ዘይ-ኮነስ እቲ ቀዳሞነት ክስራዕ ዘለዎ ነዚ ንሙሉእ ህዝቢ ኤርትራ ናብ ምጥፋእ ዝተዓጥቀ፡ ንጎረቤትና ህዝቢ ትግራይ ንምብርካኽ ኢሉ ደቅናን የሕዋትናን ኣሓትናን፣ ሽማግሌታት ከይተረፉ ተባዕታይ ኣንስታይ ጾታ ከይፋላለየ አብ ውግእ ሕድሕድ ኢትዮጵያ ዘጽንቶም ዘሎዉ ዜጋታትና፣ ብ-ቐዳሞነት ካብ ስሩሚሕና ክንድርብዮ፣ ሲዒብና ሩጉእን ኡሩሙን ንኹሉ ህዝቢ ኤርትራ ዘሳትፍ ምስግጋር ስርዓት ካብ ውልቀ መላኽነት ናብ ዲሞክራሲ ዘብጽሕ መስርሕ ትራጌቶ ሃልዩ፣ ፍትሓዊ ግዝአተ-ሕጊ ዝህነጸሉ ሉዙቡን ሉኡሙን ስኒት ህዝብታትና ዝሓለወ ጸፊፍ ህዝባዊ ቃልሲ ክነካይድ ይግባእ።

እዚ መስርሕ ክግበር ይክእል'ዩ እወ ይካኣል እዩ፡ ድልየትን ተበግሶን እቲ ሓቃውን ሉዑሉን ፖለቲካን ምስ ሞራልን ሕልናን ኤርትራዊ ኒሕን ዝተሓዎሶ ምስ እንጥቀምን እነዘውትርን ይኸወን።

ሃየ ሓቢርና ንኹላትና እንቃለሱሉ ባይታ ሓደ ኤርትራዊ ሃገራዊ ሓይሊ ንምብጻሕ ንቃለስ፡ ምስ ኩሎም ኣንጻር ደስቡጣ ኢሳይስን ሰዓብቱን መሻርኽቱ አብይ ኣሕመድ ዓሊ ወዲቐም ከም ዘይትሱ ንምግባር ሓቢርና ንቃለስ፡ ህዝቢ ዝማእከሉ ቃልሲ ክነካይድ ጉዳዳት ኢና ።

ኣዳለውቲ ዶር.ኢንጅነር ፍትዊ ክፍለ ምስ ብዙ ቡቱኞሎ
 ኣባላት ምንቅስቓስ ንፍትሒ ኤርትራ ኣብ ዲያስጶራ